

**Nga: Rrjeti Ballkanik për Gazetari Hulumtuese (BIRN Kosova)**

**Për:** Kryetarin e Komunës së Gjilanit, Lutfi Haziri

Rrjeti Ballkanik për Gazetari Hulumtuese (BIRN Kosova) në kuadër të bashkëpunimit me Ambasadën Britanike është duke punuar në inkurajimin e institucioneve publike për të rritur nivelin e zbatimit të rekomandimeve të Auditorit të Përgjithshëm.

Në fund të vitit të kaluar, BIRN Kosova e ka prodhuar një analizë të raporteve të auditimit të Komunës së Gjilanit për katër vjet. Përveç analizave janë mbajtur edhe disa debate nëpër komuna, ku ka marrë pjesë edhe Zyra Kombëtare e Auditimit, të cilët kanë ofruar asistencë në hartim të planeve për zbatimin të rekomandimeve, të cilën ndihmë ju inkurajojmë që ta shfrytëzoni.

Në këtë shkresë janë pasqyruar rekomandimet e përsëritura nëpër vite dhe çalimet në fusha specifike. Të bashkangjitura i keni edhe rekomandimet e dhëna nga Zyra Kombëtare e Auditimit për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2017 dhe 2016.

Duke marrë parasysh se punët në zbatimin e rekomandimeve janë në përfundim, kjo letër është sinjalizim shtesë për rëndësinë e zbatimit të plotë të rekomandimeve apo fillimin e zbatimit të rekomandimeve që marrin më shumë se 1 vit për t'u zbatuar.

Më poshtë gjeni vetëm disa prej shumë rekomandimeve që keni marrë nga Auditori.

- Rekomandime të vazhdueshme janë dhënë për fushën e Prokurimit pasi Auditori kishte gjetur dobësi në: mosfunksionimin e kontrolleve menaxheriale, dhënien e kontratës për operatorin e papërgjegjshëm, mangësi gjatë procedurave të prokurimit, vonesat në ekzekutimin e kontratave dhe kontraktimin e punëve pa zotimin e plotë të mjeteve.
- Rekomandime janë dhënë edhe për rritjen e të hyrave nga qiraja pasi Auditori kishte gjetur parregullsi e dobësi në lëshimin e pronave me qira, moskonsistencë në mes planit dhe faturimit dhe mangësi në procedurat e dhënies me qira.
- Niveli i lartë i borxhit ndaj Komunës dhe mungesa e strategjive për mbledhjen e tyre, mosregjistrimi dhe mirëmbajtja e pasurisë, klasifikimi joadekuat i pasurive, mosfunksionimi i e-pasurisë dhe pranimi i mallit në mungesë të komisionit janë disa nga parregullsitë që janë evidentuar në Komunën e Gjilanit gjatë katër viteve të fundit.
- Në paga dhe mëditje, Zyra Kombëtare e Auditorit ka gjetur parregullsi në vitin 2015 dhe 2016 sa i përket kontratave për shërbime të veçanta dhe unifikimit të kontratave të punës.

Ne do të vijmë në një vizitë në institucionin tuaj për të biseduar për telashet që i keni në zbatim të rekomandimeve si dhe për të parë secilin rekomandim se në cilën fazë është aktualisht: është realizuar plotësisht, është në proces të zbatimit apo nuk është zbatuar fare.

## ANEKS

### Rekomandimet e Auditorit për Komunën e Gjilanit, që janë pjesë e raportit të Auditimit të Pasqyrave Financiare për vitin e përfunduar me datën 31 dhjetor 2017.

Nr.	Rekomandimet e Auditorit në raportin e Auditimit për PVF - 31.12.2017	Plotësisht	Në proces	Të pa-adresuara
1	Kryetari duhet të siguroj se është bërë një analizë për t'i përcaktuar shkaqet për Theksim të Çështjes së opinionit të auditimit. Veprime specifike duhet të ndërmerren për t'i adresuar shkaqet në mënyrë sistematike për të eliminuar gabimet në shpalosjen e obligimeve të papaguara dhe për ta konfirmuar vlerësimin e saktë të tyre. Gjithashtu, Kryetari duhet të siguroj se janë vendosur procese efektive për të konfirmuar që plani i hartimit të PFV 2018 i adreson të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me pajtueshmërinë. Kjo, gjithashtu duhet të përfshijë rishikimin e PFV-ve nga menaxhmenti, me fokus të veçantë në fushat me rrezik të lartë ose fushat ku janë identifikuar gabime në vitet e mëparshme. Deklarata e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe ai Financiar, nuk duhet të nënshkruhet përveç nëse ndaj PFV-të janë aplikuar të gjitha kontrollet e nevojshme.			
2	Kryetari, të sigurojë se planifikimi dhe buxheti i shpenzimeve bëhet konform natyrës së shpenzimeve, në mënyrë që klasifikimi i shpenzimeve bëhet sipas kategorive adekuate			
3	Kryetari duhet të siguroj që të merren masa të nevojshme në mënyrë që të bëhet verifikimi i 1/3 të pronave për tatimin në pronë, në mënyrë që shënimet rreth tatimit në pronë të jenë të plota dhe të maksimizohen përfitimet nga kjo e hyrë.			
4	Kryetari, të siguroj se aplikohen kontrolle të duhura në procesin deri të nënshkrimi i kontratës, me ç'rast vërtetohet se të dhënat në përmbajtjen e kontratës janë të sakta.			
5	Kryetari të siguroj se ndarja e subvencioneve bëhet në bazë të kriterëve të përcaktuara në rregullore, përfshirë monitorimin e duhur të shpenzimit të tyre, në mënyrë që subvencionet e dhëna të arrijnë qëllimin e synuar.			
6	Kryetari, të siguroj se janë marrë masa për publikimin e të gjitha vendimeve lidhur me shpronësimet e bëra dhe më tutje për çdo proces të tillë në të ardhmen, të publikohen vendimet sipas kërkesave ligjore.			

7	Kryetari, të rishikoj arsyet e dështimit të kontrolleve në përgatitjen e tenderimeve për kontrata ndërtimi dhe të siguroj se projektet e synuara janë qartë të definuara. Më tutje, me rastin e pranimit të situacioneve për pagesë, të siguroj se i gjithë dokumentacioni është i kompletuar, përfshirë edhe dëshmitë mbi lokacionet e vend punimeve.			
8	Kryetari, të sigurojë se çdo projekt të jetë i pajisur me dokumentacionin e nevojshëm në përputhje me kërkesat ndërtimore, më tutje të sigurojë se forcohen kontrollet në mbikëqyrjen e realizimit të projekteve në mënyrë që ato të përfundohen sipas planit dinamik, si dhe aty ku është e nevojshme të zbatohen masat ndëshkuese sipas kushteve të përcaktuara në kontratë, në mënyrë që të rritet përgjegjësia tek operatorët ekonomik.			
9	Kryetari, të sigurojë se asnjë kontratë nuk nënshkruhet pa siguruar fondet e mjaftueshme për realizimin e saj në periudha të parapara.			
10	Kryetari të siguroj kontrolle shtese në menaxhimin e kontratave në mënyrë që punët/furnizimet bëhen në pajtim me sasi të/vlerën e kontraktuar dhe komuna nuk hyn në obligime përtej kontratës.			
11	Kryetari të siguroj se janë ndërmarrë veprimet për korrigjimin e regjistrimit të pasurisë, me ç'rast blerjet që nuk rezultojnë në një pasuri ose përmirësim të pasurisë, nuk regjistrohen në regjistrin kontabël. Me tutje, regjistri i pasurisë duhet të posedojë të gjitha të dhënat përkatëse, përfshirë edhe lokacionin e tyre.			
12	Kryetari të siguroj që janë marrë veprimet e nevojshme për ta aplikuar sistemin e menaxhimit të pasurisë (e-pasuria), në mënyrë që menaxhimi dhe raportimi i pasurisë të behët në përputhje me kërkesat e rregullores për menaxhimin e pasurisë jo financiare. Me pas të sigurohen trajnimet e duhura për stafin e komunës të cilët do të përcaktohen përgjegjës për zbatimin e këtij sistemi. Gjithashtu, duhet të sigurojë që të gjitha mallrat dhe shërbimet pranohen përmes komisioneve të themeluara për pranimin e tyre.			
13	Kryetari duhet të sigurojë që zbatimi i planit të veprimit, monitorohet në vazhdimësi dhe raportohet në baza të rregullta mujore ose tre mujore në lidhje me progresin e			

	arritur në këtë drejtim. Rekomandimet të cilat nuk zbatohen sipas afateve, të rishikohen në një afat të shkurtër nga kryetari, si dhe të ndërmerren veprime pro-aktive ndaj barrierave të paraqitura gjatë zbatimit.			
14	Kryetari të siguroj se ka rritë bashkëpunimin me NjAB dhe KA, si dhe të merr masa në ngritjen e gatishmërisë së menaxhmentit lidhur me zbatimin e rekomandimeve të NjAB-së, për një funksionim më efektiv të sistemeve të kontrollit të brendshëm.			
15	Kryetari duhet të siguroj se është kryer një rishikim për të përcaktuar formën e raportimit financiar dhe operativ tek menaxhmenti i lartë. Ecuritë buxhetore, duke përfshirë të hyrat dhe shpenzimet, dhe plani i prokurimit duhet të jenë subjekt i raportimeve dhe rishikimeve të rregullta nga ana e menaxhmentit. Gjithashtu, për të reduktuar ndikimin e rreziqeve në nivele të pranueshme, komuna duhet të pasuroj regjistrin e rreziqeve me të gjitha masat/veprimet e duhura për të vendosur nën kontroll kërcënimet e ekspozuara.			

Nr.	Rekomandimet e dhëna në vitin 2016 (Të evidentuara në fund të raportit të auditimit për 2017)	Plotësisht	Në proces	Të pa-adresuara
1	Kryetari duhet të aplikoj masa përgjegjësie ndaj personave të ngarkuar për zbatimin e rekomandimeve dhe sigurojë se plani i veprimit po zbatohet me kohë dhe në mënyrë efektive për të gjitha rekomandimet e dhëna, dhe me fokus të veçantë tek ato me prioritet të lartë. Progresi në zbatimin e rekomandimeve duhet t'i nënshtrohet rishikimeve sistematike nga Kryetari.			
2	Kryetari duhet të siguroj se është rishikuar plotësisht i listës kontrolluese të vetëvlerësimit dhe është bërë adresimi i fushave me dobësi në mënyrë proaktive. Duhet të aplikohet një mekanizëm për ta konfirmuar saktësinë e listës kontrolluese si dhe për të siguruar dokumentacionin mbështetës. Ne sugjerojmë që rishikimi final i pyetësorit të vet-vlerësimit të kryhet nga auditimi i brendshëm.			
3	Kryetari duhet të miratojë një plan të përgjithshëm strategjik për komunën i cili do të përcaktojë objektivat afatgjata dhe të shërbej si platformë orientuese për hartimin e planeve vjetore, kryerjen e analizave krahasuese mes viteve dhe matjen e rezultateve kundrejt objektivave.			

4	Kryetari duhet të sigurojë se është kryer një rishikim për të përcaktuar formën e raportimit operativ tek menaxhmenti i lartë, nga i cili kërkohet që të mbështesë menaxhimin efektiv të veprimtarisë dhe të sigurojë se është vendosur një zgjidhje e përshtatshme.			
5	Për të arritur përfitimin maksimal nga aktiviteti auditimit të brendshëm, Kryetari duhet të rishikojë veprimet e ndërmarra nga menaxhmenti në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të auditimit të brendshëm.			
6	Kryetari duhet të sigurojë që të bëhet verifikimi i 1/3 të pronave për tatimin në pronë në pajtim me kërkesat e UA 03/2011 dhe të sigurojë që zyrtari i tatimit në pronë bën kërkesa në institucionin përkatës që sistemi protax të gjenerojë me kohë raportet për të hyrat e tatimit në pronë dhe të njëjtat të jenë në përputhshmëri me raportet e thesarit.			
7	Rekomandohet Kryetari që të iniciojë procedurat për organizimin e ankandit publik në mënyrë që të aplikohen parimet ligjore në fuqi dhe njëkohësisht të sigurohet transparencë dhe trajtim i drejtë dhe i barabartë për të gjithë shfrytëzuesit e mundshëm gjatë dhënies së objekteve me qira.			
8	Kryetari duhet të sigurojë që gjatë aplikimit për subvencione, zbatohen të gjitha kërkesat specifike të rregullore dhe bashkë me aplikacionet dorëzohen edhe projektet e kërkuara.			
9	Kryetari duhet të sigurojë se realizimi i projekteve bëhet sipas kushteve dhe afateve të parapara, duke siguruar që me kohë të merren përfitimet e parapara nga projektet e tilla, të sigurohet vlera për paranë e shpenzuar dhe mos të ketë bartje të obligimeve për vite me radhë.			
10	Kryetari duhet të sigurojë që do të ndërmerr një rishikim të brendshëm për të përcaktuar pse kërkesat e prokurimit nuk janë adresuar në të gjitha rastet e prokurimit, dhe të ushtrojë më shumë kontrolle për të siguruar se dobësitë e identifikuara do të evitohen në të ardhmen.			
11	Kryetari i komunës duhet të sigurojë që me rastin e regjistrimit të pasurisë në libra kontabël, pasuritë kapitale dhe jo kapitale të regjistrohen me të gjitha të dhënat e përcaktuara me kërkesat e Rregullores për Menaxhimin e Pasurive nr.02/2013, duke përfshirë edhe lokacionin.			
12	Kryetari duhet të sigurojë se do të rishikohet procesi i pranimit dhe përcjelljes së faturave për pagesë në mënyrë që të mundësojë menaxhim të drejtë, me kohë dhe të mbështesë			



	raportimin e plotë të obligimeve të papaguara. Po ashtu, të sigurojë se obligimet e pranuar janë të mbështetura me fatura apo dëshmi tjera të nevojshme.			
--	--	--	--	--